

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Dispvatio LX. De variis prædicationibus, & propositionibus in Trinitate.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

DISPUTATIO LX.

De variis pradicationibus, & propositionibus in Trinitate.

SECTIO PRIMA.

Statuuntur quedam circa pradicationem nonnullorum nominum in divinis.

I. Status præsens quaestiois aperitur.

UPRA, Disp. 56. sect. 1. & 2. dixi nomina substantiva essentialia prædicari de tribus Personis singulariter, sunt enim unus Deus &c. Ulterius addidi, prædicata illa, quæ Personis, quæ talibus, conveniunt, de iis dici multipliciter: unde Pater, Filius, & Spiritus Sanctus sunt tres Personæ, tres Hypostasies, &c. Hic ergo rationem hujus inquirimus, & regulam in istiusmodi prædicacionibus observandam.

II. Nominum concretorum multiplicatio non desinitur univèrsim à formâ.

Afferunt nonnulli, nominum seu prædicatorum concretorum multiplicationem, ex formis desumendam esse, & penes harum numerum, eorum etiam numerum assignandum. Sed univèrsim non videtur verum: imprimis enim quoad formas extrinsecas, quando tres homines simul vident eundem parietem, quamvis sint tres visiones, est tamen solummodo unum visum. Sic in intrinsicis, homo, habens simul tres actus intellectus, esset unus intelligens. Sic etiam in substantivis, qui tria regna, aut Episcopatus possideret, esset tantum unus Rex, & unus Episcopus, ergo non penes formarum multiplicationem desumi semper debet multiplicatio nominum concretorum.

III. Concreta multiplicentur ad multiplicationem recti.

Dicendum itaque nomina concreta multiplicari pro multiplicatione solius recti: ita Vasquez hic, Disp. 155. num. 17. Hurtado Disp. 11. Metaph. sect. ultima, Arriaga hic, Disp. 54. sect. 1. & alii: rectum verò id censetur, quod importatur in nominativo: & hæc regula tam in concretis substantivis tenet, quam adjectivis, idque sive rectum istud sit per modum suppositi, sive alterius cuiuscunque subjecti, aut quasi subjecti.

IV. Ratio est, quia Rectum afficitur divèrsè signo numerali.

Ratio est; rectum quippe est, quod directè denotatur, & signo illo, seu particulâ demonstrativâ afficitur; unde pro particulâ singularitate, vel pluralitate, hæc nomina singulariter vel pluraliter sumuntur. Ut autem sciamus, quid sit rectum, & de quo principaliter fiat enunciatio, subjectum scilicet, an forma, an utrumque, propositio per suos terminos est evolvenda. Sic in hac propositione *Album est dulce*, rectum non est subjectum & forma, falsa enim esset propositio, subjectum namque & *albedo non est subjectum & dulcedo*: nec sola forma est rectum, neque enim minus falsum est, *Albedo in subjecto est dulcedo in subjecto*: tantum ergo restat ut sensus sit, *subjectum*

Modus dignoscendi, quid in quaestione sit subjectum.

habens albedinem est subjectum habens dulcedinem: ex quo constat rectum hic esse solum subjectum. Quæ tamen regula non tenet in propositionibus reduplicativis.

In creatis itaque rectum semper est subjectum; hoc siquidem in omni propositione, in recto importatur, forma autem in obliquo. Ratio est, subjectum quippe semper significatur per modum substantiæ, seu per se stantis; forma vero per modum adjacentis: formæ enim, sive accidentales, ut albedo, calor &c. sive substantiales, ut personalitas, & substantia, verè & physicè sustentantur, hæc à naturâ, illæ à subjecto. Secus res se habet in divinis: cum enim ibi nullum verè sit subjectum, quodque aliud sustentet, sed summa identitas, cessat ratio cur id quod importatur in recto sit subjectum.

In divinis ergo nomina concreta, ex multiplicitate, non subjecti, seu quasi subjecti, sed formæ, seu quasi formæ, multipliciter desumuntur: forma enim in divinis importatur in recto, subjectum verò in obliquo. Deus proinde non est idem ac habens Deitatem: sic enim, cum sint tres habentes, essent tres Dii, sed est Deitas in habente, ut cum S. Thoma hic, quest. 39. art. 4. observant Theologi, sicque quia natura, seu quasi forma per hanc vocem importata, est unica, est unus tantum Deus. Persona è contrario personalitatem in recto, in obliquo naturam denotat. In divinis ergo nihil determinatè semper sumitur per modum quasi per se stantis, sed in diversis vocibus nunc unum hoc modo accipi potest, nunc aliud, ob rationem proximè assignatam.

Hæc autem vox *Homo* in Christo, non humanitatem in recto, sed Personam divinam, quæ se habet per modum sustentantis humanitatem, denotat, & sensus hujus propositionis, *Homo est Deus*, est *Persona divina terminans humanitatem, est Deus*. Ex quo infero cum Suarez tom. 1. in 3. Partem, Disp. 13. sect. 3. & aliis, si Persona aliqua Divina plures humanitates assumeret, non futuros plures homines, sed unum: sicut e contra si plures divinæ Personæ eandem assumerent humanitatem, essent plures homines. Quomodo autem concretum *Deus*, importat unam aliquam, aut etiam omnes tres personalitates, ostensum est supra, Disp. 57. sect. 4. num. 9.

V. Diversitas quædam, prædicacionis in divinis.

VI. In divinis multipliciter desumuntur ex multiplicitate quasi formæ.

Quid importet nomen Deus.

In divinis quid denotet vox Persona.

VII. Vox homo in Christo significat in recto Personam.

SECTIO SECUNDA.

Propositionum quarundam explicatio.

I. **Q**UÆRES primò, quid de his propositionibus sit censendum, *Deus generat, Deus non generat.* Quoad primam, asserunt Theologi cum S. Thoma hic, quaest. 39. art. 4. hanc propositionem, *Deus generat*, esse veram: quod etiam affirmant S. Bonaventura, Scotus & alii, secuti Magistrum in 1. dist. 4. imò Suarez hic, lib. 6. cap. 7. ait esse de fide, desumiturque ex illo Matth. 16. vers. 17. *Tu es Christus Filius Dei vivi*: & in Symbolo Niceno dicitur *Filius Deus de Deo*. Ex quibus optimè deducitur hanc propositionem, *Deus generat*, imò & hanc, *Deus generatur*, esse veram, Deus siquidem, ut sectione præcedente dictum est significat Deitatem in aliquo supposito: tam autem est Deus, Filius qui generatur, quam Pater, qui generat.

Deus generatur est vera propositio.

II. Cur falsum sit, Deus non generat.

Explicatur ex ipso naturam in Christo.

III. Deus genuit Deum, est verissima propositio.

esse verissimam. Sed dicit quispiam, Si Deus genuit Deum; ergo vel se Deum, vel alium Deum. Respondetur nec unum ex his sequi, nec alterum: non primum, denotaret namque illa propositio eum idem secum suppositum genuisse: secundum autem innueret esse plures Deos. Genuit itaque eundem Deum, distinctum scilicet à se supposito, quod tamen sit verus, & idem Deus, ejusdemque omnino cum eo substantiæ, ut supra declaratum est.

Quæres tertio: utrum hic modus loquendi sit admittendus, *Hic Deus, & ille Deus*? Respondetur negativè: insinuat enim esse plures Deos. Si autem addatur particula aliqua restringens, quæque unam Personam peculiariter denotet, ut *hic Deus qui mortuus est*, &c. existimo hunc loquendi modum *Hic Deus*, posse admitti: non enim per hoc significatur illa divinitatis, sed solius suppositi multiplicatio.

Hactenus egimus de prædicatione nominum concretorum: quoad abstracta, essentialia rectè & inter se, & de Personis realiter prædicantur: ut *Iustitia est Misericordia, Paternitas est Essentia, Essentia est Pater*, propter realem scilicet identitatem. Abstracta verò personalia, quæ realiter inter se distinguuntur, ne quidem realiter de se invicem prædicantur: unde non rectè dicitur, *Paternitas est Filatio*, nec est Filius: bene tamen dicitur, *Paternitas est spiratio activa*. Quamvis etiam, ut notavi, rectè dicatur *Essentia est Pater*, non tamen *Essentia generat*: significare enim videtur Filium à solâ essentiâ procedere: nec etiam dici potest *Essentia generatur*.

Uterius quoad modum loquendi, Tres Divinæ Personæ rectè dicuntur neutraliter *idem*: hoc enim denotat identitatem in substantiâ, seu quòd sint idem Deus. Pater etiam, quamvis sit *alius* à Filio, non tamen *aliud*, nisi addatur suppositum: *aliud* enim simpliciter prolatum, distinctionem denotat in Essentiâ. Quidam nihilominus hanc Propositionem admittunt, *Filatio est aliud à Paternitate*. De aliis vocibus, in Trinitate usurpari solitis, dictum est supra.

IV. Dicine possit. Hic & ille Deus.

V. De prædicatione nominum abstractorum.

Essentia non potest dici generare, nec generari.

VI. Tres Personæ dicuntur sibi perfectissime similes.

Pater est alius, non aliud à Filio.

DISPUTATIO LXI.

De similitudine, aequalitate, prioritate & Circuminfessione Divinarum Personarum.

SECTIO PRIMA.

An, & quomodo divina Persona sint similes, & æquales.

I. Cur Patres aliqui Divinas Personas negabāt esse similes.

HX Patribus nonnulli, ut S. Athanasius in Epist. de Synodo Ariminensi, refugiebant olim concedere Filium Dei esse similem Patri, nec citra periculum erroris in Fide, id dici posse existimabant, quòd nimirum illis temporibus non satis explorata esset vis hujus vocis *similis*, sed ad similitudinem requiri videretur naturarum distinctio, sicque idem dicebant simile simul & consubstantiale alteri esse non posse.

Cum autem jam de Filii cum Patre consubstantialitate inter Orthodoxos constet, nullumque hac in re sit errandi periculum, extinctâ Ariæ hærese, dicendum cum omnibus Theologis Patrem, Filium, & Spiritum Sanctum esse verè & propriè similes: ad hoc enim sufficit, quòd sint supposita distincta, licet eandem habeant naturam, cum similitudo aliud nihil sit, quam unitas plurium in naturâ. Imò, ut ostendi Disp. 29. Logica, sect. 2. num. 9. perfectissima similitudo inter duo, tunc contingit, quando res, in qua sunt similes, est eadem numero in utroque extremo.

Quæri hinc solet, si hæc relatio similitudinis, relatio realis, an rationis? Affirmat Scotus in 1. dist. 31. quaest. 1. & alii esse realem. Communior tamen

II. Tres Divinae Personæ sunt sibi perfectissime similes.

III. Relatio hæc similitudinis, si sine reali, an rationis.